

SMRT ZARADI STARANJA V MLADINSKI PROZI

Red. prof. dr. Dragica Haramija

Mag. Tilka Jamnik

Vloga smrti v mladinski književnosti

Ob analizi izbranih proznih književnih del iz izvirne slovenske in v slovenščino prevedene mladinske književnosti (ok. 140 naslovov v 15 letih) se je pokazalo, da smrt v le-teh nima enoznačnega pomena, temveč je njena vloga odvisna od naslednjih dejavnikov:

- glede na to, ali je smrt tema ali motiv nekega proznega besedila,
- glede na književne vrste in umeščenost teh književnih del med realistično ali iracionalno prozo,
- glede na vrsto smrti in
- glede na starost bralca, ki mu je delo namenjeno.

- Poučné (informativne) knjige
- Leposlovne knjige
- - iracionalna proza
- - realistična proza

Poučne knjige

- Pernille Stalfelt ***Knjiga o smrti***, (Didakta, 2009),
- Christof Lehmann ***Mala Sončna Žarkica in zajčja družina*** (Ozara Slovenija, Nacionalno združenje za kakovost življenja, 2012),
- v priročnikih za mlade.

Iracionalna proza

- Slovenska ljudska ***Botra smrt***,
- ***Sledovi potujočih duš: vedomci, kresniki in sorodna bajna bitja***,
- H. Ch. Andersen ***Deklica z vžigalicami***,
- Astrid Lindgren ***Brata Levjesrčna***,
- Gabrielle Zevin ***Onkraj***,
- Johna Boyna ***Nace gre od doma***,
- Neil Gaiman ***Pokopališka knjiga***,
- Dim Zupan, ***Hektor in zrela hruška***,
- Nine Kokelj, ***Deček na belem oblaku***.

Vrste smrti v realistični prozi

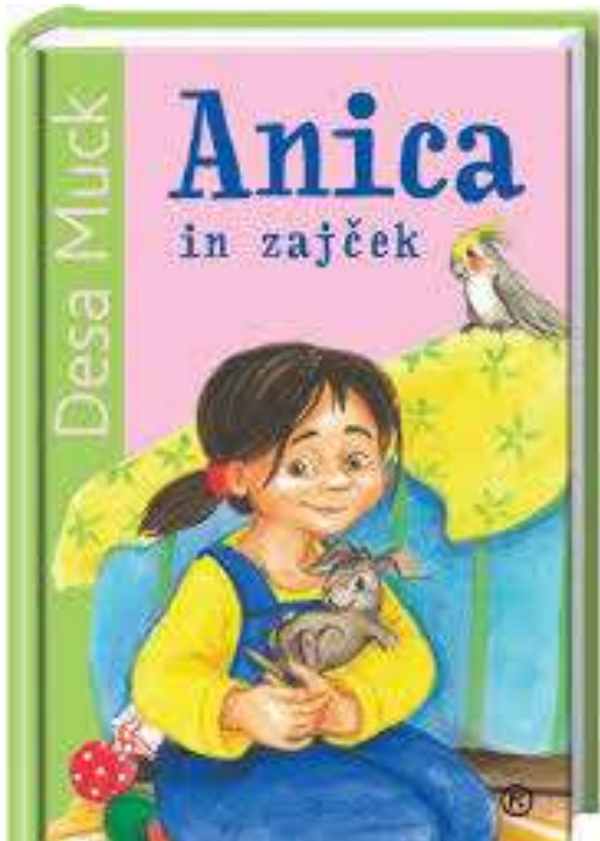
- Smrt zaradi starosti.
- Smrt zaradi bolezni (tudi odvisnosti).
- Smrt zaradi nesreče ali nezgode, tudi igre.
- Smrt zaradi samomora.
- Smrt zaradi vojne ali zločina.

Smrt zaradi starosti

- Elfie Donnelly ***Zbogom, dedek***
- Armin Beuscher ***Čez véliko reko: zgodba o slovesu in žalosti, o tolažbi in pogumu***
- Guusa Kuijerja ***Čez obzorje z vetrom na morje in Ej, moje ime je Polleke!***

Smrt in žalovanje

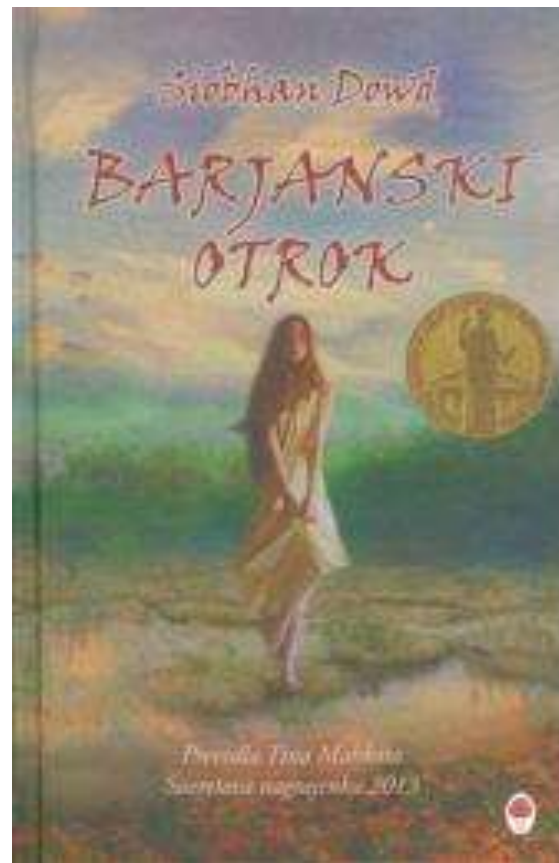

Skozi literaturo lahko v preteklosti spremljamo cikel človeškega življenja ob najpomembnejših prelomnicah, ki pa so hkrati povezane z obredjem in iniciacijo, to so rojstvo, poroka in smrt, neločljivi del slednje pa je tudi žalovanje.

Smrt in eksistencialna stiska

- Jenny Valentine ***Kako sem spoznal Violet Park: Violet sem srečal po njeni smrti, to ni bila ovira, da je ne bi spoznal***,
- Markus Zusak ***Kradljivka knjig***,
- Dowd Siobhan ***Barjanski otrok***.

Smrt kot tabu

- slovenska in prevedena mladinska književna besedila prikazujejo (opisujejo) smrt na zelo podoben način,
- prevedenih del bistveno več,
- tema smrti v književnih delih ni vedno tabu (običajno prav nasprotno), čeprav je smrt v sodobni družbi tabuizirana in umaknjena iz otrokovega življenja
- Hillov roman ***Se vid'va Simon! Majhna možnost*** Marjolijn Hof, Patrick Ness ***Sedem minut čez polnoč*** Guusa Kuijerja ***Ej, moje ime je Polleke!***

